

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Загально-університетська кафедра

безпеки життєдіяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Безпека життєдіяльності та цивільний захист

Освітня програма бакалавр

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від “30” вересня 2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Безпека життєдіяльності та цивільний захист
Викладач (-і)	Сав'юк Галина Павлівна
Контактний телефон викладача	Роб. тел. 59-60-23
E-mail викладача	kbgd@pu.if.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	2 год. на тиждень (ауд. 24)
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна “Безпека життєдіяльності та цивільний захист” орієнтована у набутті студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об’єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку. Оволодіння цим курсом повинне виробити у студентів уявлення про теоретичні та наукові основи забезпечення індивідуальної та колективної безпеки життєдіяльності та цивільного захисту. Ця дисципліна належить до фундаментальних наук, які формують фаховий світогляд майбутніх фахівців у галузі освіти та педагогіки.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни “Безпека життєдіяльності та цивільний захист” є забезпечення студентів глибокими сучасними знаннями теоретичних основ безпеки життєдіяльності і цивільного захисту та формування необхідних у майбутній практичній діяльності фахівців умінь і навичок вирішення завдань захисту людей і середовища їх проживання. Завдання вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов’язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об’єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<ul style="list-style-type: none"> - здобувати, аналізувати інформацію, отриману з різних джерел, застосовувати її для індивідуального розвитку і самовдосконалення; - опрацьовувати інформаційні джерела з питань охорони праці; - вивчати, аналізувати та застосовувати в майбутній професійній діяльності законодавчі акти з безпеки життєдіяльності; - вміти демонструвати знання з безпеки життєдіяльності; - презентувати себе на ринку праці; - застосовувати на практиці вміння надавати першу долікарську допомогу потерпілим від нещасних випадків; - критично мислити; - вміти запобігати виникненню небезпечних та надзвичайних ситуацій; - знати методи проведення досліджень і організації діяльності у галузі безпеки життєдіяльності; - вміти застосовувати методологію і методику проведення моніторингу стану безпеки життєдіяльності колективу; - вміти визначати імовірнісні збитки від порушень умов безпеки життєдіяльності; - визначати критерії і норми контролю за небезпечними чинниками; - застосовувати комплексні заходи з профілактики порушення вимог щодо забезпечення безпеки життєдіяльності; - обґрунтовувати ймовірність прояву небезпечних факторів; у разі виникнення надзвичайних ситуацій; надавати першу долікарську допомогу, а також проводити евакуацію; 	

5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			12		
семінарські заняття / практичні			18		
самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
2 -й	Дошкільна освіта	1-й	Дисципліна самостійного вибору навчального закладу		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності і цивільного захисту. Ризик, як кількісна оцінка небезпек. Модель життєдіяльності людини. Головні визначення. Методологічні основи безпеки життєдіяльності і ЦЗ. Номенклатура, класифікація та ідентифікація небезпек. Ризик – як оцінка небезпеки. Побутовий травматизм – статистика та основні причини. Прогнозування умов виникнення небезпечних ситуацій. Критерії переходу небезпечної події в надзвичайну ситуацію. Класифікація НС.</p> <p>Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки. Причини та характер виникнення природних небезпек, їхній вплив на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки. Основні заходи, спрямовані на запобігання природним небезпекам та мінімізацію їх</p>	лекція, практичне заняття	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, лекції 2 год,	1-5	Згідно розкладу згідно розкладу
	Лекція, практичне заняття				

<p>негативних наслідків. Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ.. Небезпечні метеорологічні явища. Небезпечні гідрологічні явища і процеси. Природні пожежі. Біологічні небезпеки. Практичне заняття : Природні загрози. Загальні закономірності виникнення природних небезпек. Характеристика небезпечних природних процесів та явищ. (Небезпечні геологічні, метеорологічні і гідрологічні явища). Природні пожежі. Біологічні небезпеки. Заходи та засоби , спрямовані на запобігання негативній дії природних джерел небезпеки.</p>					
<p>Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Аварії на потенційно-небезпечних об'єктах. Причини та характер виникнення техногенних небезпек. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження. Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори. Промислові аварії та катастрофи та їхні наслідки. Аварії на транспорті, безпека дорожнього руху. Гідродинамічні аварії. Радіаційні аварії. Хімічна небезпека. Небезпека ураження людини електричним струмом. Тема 4. Радіаційна</p>	лекція	Згідно списку літератури	опрацювання лекційного матеріалу 2год.,	1-5	згідно розкладу

<p>безпека. Ядерні вибухи. Вражаючі фактори ядерних вибухів (ударна хвиля, світлове випромінювання, проникаюча радіація, радіоактивне забруднення). Радіаційні враження людей і тварин. Аварії – з викидом радіоактивних речовин.</p> <p>Тема 5. Хімічна безпека. Поділ хімічних речовин за практичним використанням та характером дії на людину. Отруйні речовини, токсини, фіто токсиканти, сильнодіючі ядучі речовини.</p>	<p>Практичне заняття</p> <p>Практичне заняття</p>		<p>2 год.</p>		
<p>Тема 6. Пожежна безпека. Основні поняття та визначення пожежної безпеки та загальна схема забезпечення пожежної безпеки. Процес горіння, його форми і види. Система пожежної безпеки. Пожежонебезпечність речовин. Способи і засоби пожежогасіння. Дії під час пожежі. Евакуація. План евакуації на випадок пожежі. Попередження пожеж.</p> <p>Практичне заняття: Пожежна безпека. Пожежі. Види пожеж за масштабами. Горіння, необхідні складові процесу горіння. Класифікація речовин за ступенем загоряння. Способи гасіння пожеж. Первинні засоби пожежогасіння. Типи вогнегасників. План</p>	<p>лекція, практичне заняття</p>	<p>Згідно списку літератури</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>2 год.</p> <p>2 год</p>	<p>1-5</p>	<p>згідно розкладу</p>

інфекційних захворювань.					
<p>Тема 8. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.</p> <p>Загальний аналіз ризику. Концепція прийнятого ризику. Індивідуальний ризик. Методи визначення ризику. Головні етапи оцінки ризику. Розподіл підприємств за ступенем ризику їхньої господарської діяльності. Принципи забезпечення безпечної діяльності.</p> <p>Практичне заняття: Побудова структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.</p> <p>Визначення величини ризику. Концепція прийнятого ризику. Індивідуальний та груповий ризик. Розподіл підприємств та установ за ступенем ризику їхньої господарської діяльності щодо забезпечення безпеки та захисту населення і територій від НСА. Методи визначення ризиків.</p>	лекція, практичне заняття	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу 2 год.,	1-5	згідно розкладу
<p>Тема 9. Правове забезпечення та організаційна структура захисту населення у НС.</p> <p>Структурно-функціональна схема державного управління безпекою та захистом у НС в Україні. Органи управління, сили та ресурси з попередження</p>	Практичне заняття	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу 2 год.,	1-5	згідно розкладу

та реагування на НС. Головні положення про навчання персоналу діям та способам захисту в разі виникнення НС. Програми підготовки населення до дій у НС.					
Тема 10. Надання першої долікарської допомоги. Загальні принципи надання першої долікарської допомоги. Надання долікарської допомоги при опіках та обмороженнях, переломах та кровотечах. Допомога при інших видах травм.	Практичне заняття	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу 2 год.,	1-5	Згідно розкладу
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Усне опитування, самостійна робота, реферат, доповідь, дистанційне навчання – тести. залік,				
Вимоги до письмової роботи	Відповіді на тести дистанційного навчання (25 питань, правильна відповідь - 4бали)				
Семінарські заняття	Усні відповіді, реферат, виступ, тести, доповідь, дистанційне навчання.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовними модулями (оцінювання роботи студента під час практичних занять; поточне тестування після вивчення розділу; реферат)				
7. Політика курсу					
<p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на практичних заняттях, поточному тестуванні, самостійній роботі (реферати, презентації). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Вимоги викладача. Кожен викладач ставить студентам систему вимог та правил поведінки студентів на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт, тестових завдань. Все це гарантує високу ефективність навчального процесу і є обов'язковою для студентів.</p>					
8. Рекомендована література					
Основна					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Безпека життєдіяльності: Навчально-методичний посібник. / [Укладачі: В.І. Кошель, Г.П. Сав'юк, Б.С. Дзундза] – Івано-Франківськ: НАІР, 2018. – 163 с. 2. Байзентинов Н. В. Методическиерекомендации по оказаниюпервойнеотложноймедицинскойпомощи / Н. В. Байзентинов, Б. И. Дроботов. – Ставрополь : СКЦ ЗИОМ, 2005. – 36 с. 3.Бедрій Я. Л. Безпека життєдіяльності : навч. посібн. / Я. Л. Бедрій. – К. : Кондор, 2009. – 286 с. 4. Браун Д. Анализ и разработка систем обеспечениятехникибезопасности / Д. Браун. – М. : Машиностроение, 1979. – 364 с. 5. Демин В. Ф. Развитие основ анализа риска и управлениябезопасностью / В. Ф. Демин, Я. В. Шевелев. – М. : Знание, 1989. – 320 с. 38 6. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний Н.М. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник. - К.: Каравела, Л.: Новий світ-2000,2002. - 328с. 7. Заплатинський В. М. Безпека життєдіяльності / В. М. Заплатинський. – К. : Вид. центр КДТЕУ, 					

1999. – 208 с.
8. Зеркалов Д. В. Безпека життєдіяльності : навч. посібн. / Д. В. Зеркалов. – К. : Основа, 2011. – 256 с.
 9. Зинченко В. П. Введение в эргономику / В. П. Зинченко. – М. : Сов. Радио, 1974. – 352 с.
 10. Иванов В. Г. Безопасность жизнедеятельности / В. Г. Иванов, Ю. С. Лис. – Х. : Харьковская типография № 16, 2003. – 360 с.
 11. Мигаль Г. В. Безопасность жизнедеятельности / Г. В. Мигаль, О. Б. Кивиренко. – Х. : ХАИ, 2002. – 44 с.
 12. Михайлюк В. О. Цивільна безпека : навч. посібн. / В. О. Михайлюк, Б. Д. Халмурадов. – К. : Центр навч. л-ри, 2008. – 158 с.
 13. Халмурадов Б. Д. Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях / Б. Д. Халмурадов. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 138 с.
 14. Хенли Э. Дж. Надежность технических систем и оценка риска / Э. Дж. Хенли. – М. : Машиностроение, 1984. – 528 с.
 3. Васійчук В.О., Гончарук В.Є. та ін. Основи цивільного захисту: Навчальний посібник. Львів, 2010. – 384 с.
 15. Джигирей В.С., Жидецький В.Ц. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник. - Львів.: Афіша, 2000. - 256с.
 16. Запорожець О.І., Халмурадов В.І., Применко В.І. Безпека життєдіяльності: Підручник. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 448с.
 17. Козяр М.М., Щедрий Я.І., Станіславчук О.В. Основи охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту населення: Навч. посіб. -К.: Кондор, 2012. -458с.
 18. Лапін В.М. Безпека життєдіяльності людини: Навч. посіб. - Л., 2001. - 186с.
 19. Панкратов О.М. Безпека життєдіяльності людини у надзвичайних ситуаціях: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2005. - 232с.
 20. Пістун І.П. Безпека життєдіяльності. - Суми.: Універ. Книга, 2000.
 21. Пістун І.П., Кіт Ю.В. Безпека життєдіяльності. Практичні заняття. - Львів.: Афіша, 2000. - 239с.
 22. Ткачук К.Н., Халімовський М.О., Зацарний В.В. та ін. Основи охорони праці: Підручник. - 2-вид. допов. і перероб. - К.: Основа, 2006. - 444с.
 23. Катренко Л.А., Пістун І.П. Охорона праці в галузі освіти.: Підручник. -Суми.: Університетська книга, 2005.
 24. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник. – К.: 2007. – 487 с.
 25. Шоботов В.М. Цивільна оборона: Навчальний посібник. – К.: 2006. – 438 с.

Додаткова

1. Артюнина Г. П. Основы медицинских знаний: Здоровье, болезнь и образ жизни / Г. П. Артюнина, Н. Т. Гончар, С. А. Игнатюкова. – Псков : Псковский гос. педагогический ин-т, 2003. – 304 с.
2. Вайнер Э. Н. Валеология / Э. Н. Вайнер. – М. : Флинта, 2001. – 416 с.
3. Дубровская С. В. Метеочувствительность и здоровье / С. В. Дубровская. – М. : РиполКлассик, 2011. – 256 с.
4. Карпіловська С. Я. Основи професіографії / С. Я. Карпіловська, Р. Й. Мітельман, В. В. Синявський. – К. : МАУП, 1997. – 148 с.
5. Коваленко Г. І. Безпека життєдіяльності людини : конспект лекцій / Г. І. Коваленко, Ф. В. Мусяченко, О. Ф. Протасенко. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2008. – 360 с.
6. Колосов Ю. В. Физиологические основы охраны труда / Ю. В. Колосов, С. В. Красильщикова. – СПб. : СПбГУИТМО, 2006. – 56 с.
- 39
7. Лапін В. М. Безпека життєдіяльності людини / В. М. Лапін. – К. : Знання, 2007. – 332 с.
8. Леонова А. Б. Психодиагностика функциональных состояний человека / А. Б. Леонова. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1984. – 200 с.
9. Лукашевич Н. П. Психология труда / Н. П. Лукашевич, И. В. Сингаевская, Е. И. Бондарчук. – К. : МАУП, 2004. – 112 с.
10. Моисеева Н. И. Временная среда и биологические ритмы / Н. И. Моисеева, В. М. Сысуев. – Ленинград : Наука, 1981. – 128 с.
11. Повякель Н. И. Практическая психология в системах "человек-техника" / Н. И. Повякель. – К. : МАУП, 2003. – 296 с.
12. Стеблюк М. І. Цивільна оборона та цивільний захист : підручник / М. І. Стеблюк. – К. : Знання-Прес, 2007. – 487 с.

13. Тимош І. М. Основи фізіології та психології праці / І. М. Тимош. – Тернопіль : Економічна думка, 1999. – 168 с.
14. Филиппов М. М. Психофизиология функциональных состояний / М. М. Филиппов. – К. : МАУП, 2006. – 240 с. 11.3.
15. Заплатинський В.М. Полі мовний тлумачний словник з безпеки: Підручник. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 120с
16. Іванова І.В.Заплатинський В.М., Гвоздй СП. «Безпека життєдіяльності» навчально-контролюючі тести. -К.: «Саміт-книга», 2005. - 148с.
17. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб./За заг. Ред.. І.П. Пістуна. - Львів: Тріада плюс, 2010. - 648с.
18. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. Ред.. І.П.Пістуна. - Львів.: Тріада плюс, 2011. - 436с.
19. Надзвичайні ситуації. Основи законодавства України. - К., 1998. - 544с.

Ресурси мережі Інтернет

1. Ідентифікація небезпек [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.google.com.ua/search>.

Викладач, доцент _____ **Г.П.Сав'юк**